

Dk. Knut Heim, Mithali, Hotuba ya 5

Muhimu kutoka Mithali 1-9

© 2024 Knut Heim na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Knut Heim katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi namba tano, Muhimu kutoka Mithali 1-9.

Karibu kwenye somo la tano kuhusu kitabu cha Biblia cha Mithali.

Katika mhadhara wa tano, tutachunguza zaidi baadhi ya athari za utafiti wa kisasa wa mbinu ya ufasiri wa ushairi, na jinsi hiyo inavyoathiri uelewa wetu wa kitabu cha Mithali, na kisha tutatumia mfano mmoja tu, yaani kutoka Mithali sura ya tatu, kutumia baadhi ya mafunzo ambayo tumeyafanya katika sehemu ya kwanza ya mhadhara wa tano kuhusu mbinu ya kufasiri ushairi. Nusu ya kwanza ya karne ya 21, tunaporekodi mihadhara hii, ni wakati wa kulisimua wa kujifunza mashairi ya Biblia. Wasomi wa lugha na fasihi wamepata maarifa mapya ya kulisimua kuhusu ushairi, na hilo ndilo ninalotaka kushiriki nawe sasa.

Isimu ya kisasa na nitataja baadhi ya tanzu na kutoa maoni ya jumla kuhusu tanzu hizi mbalimbali za mbinu za kisasa ambazo huchangia katika ufasiri dhahania na ustadi wa ushairi. Kwa hivyo, la kwanza kati ya haya ni isimu ya kisasa hutusaidia kuelewa jinsi maneno hupata maana tofauti katika miktadha tofauti, na jinsi mchanganyiko wa maneno huleta maana ambayo hupita mbali jumla ya maana za sehemu moja moja. Inatusaidia kuona utata kama nyenzo badala ya kuwa kikwazo, jambo ambalo nimetaja katika mihadhara ya awali.

Wasomi wa kisasa wa ushairi wa Kiebrania wametusaidia kushinda mawazo sahili ya ulinganifu wa kishairi na kugundua upya uzuri wa ushairi wa Kiebrania, jambo ambalo tumezingatia pia katika mojawapo ya mihadhara ya awali. Nadharia ya kisasa ya uhakiki hututia moyo kuuliza maswali mapya ya matini tulizozioea, hutualika kugundua upya umuhimu wake wa kisasa, na hutuwezesha kuwa washiriki watendaji katika utayarishaji wa maana badiliko ya ushairi. Utafiti wa kisasa wa sitiari, na nitakuwa nikisema mengi zaidi kuhusu sitiari katika mhadhara mmoja au miwili ijayo, uchunguzi wa kisasa wa sitiari hutusaidia kuelewa jinsi tamathali tunazotumia kuzungumzia matatizo changamano hutengeneza fikra zetu na maisha yetu.

Hemenetiki za kisasa hutusaidia kusoma mashairi ya Biblia kwa unyenyekevu na matarajio. Nukuu hiyo maarufu ambayo naendelea kurudia, na natumai utalikumbuka hili hadi mwisho wa maisha yako, kile kilichoandikwa kwa mawazo lazima kisomeke kwa mawazo, kama msomi maarufu wa Kikatoliki wa Uhispania Luis Alonso Schökel. aliwahi kusema. Kwa njia nyingi, basi, uchunguzi wa ushairi wa Kiebrania umeanza.

Tumefika katika eneo jipya la akili ambalo linasubiri ugunduzi wetu, nchi iliyo wazi kwa mawazo ya ukalimani, inayotualika kuanza tukio la kusisimua la akili ambalo linaweza kubadilisha maisha yetu, maadili yetu ya kisiasa, kitamaduni na maadili, na kutufanya kuwa wachangiaji chanya zaidi kwa jamii. Na hivyo, kwa hiyo, kubadilisha ulimwengu wetu kwa manufaa ya wote. Sasa, usomaji kama huo wa Kikristo wa kufikiria na wa kuwajibika unahitaji ujuzi na mawazo, na kanisa na sinagogi zinahitaji kupingwa na kutiwa nguvu ili kupata fadhila hizi za kufasiri.

Kwa mfano, mafumbo ya kishairi katika Biblia yana nguvu nyingi sana, nayo yaweza kutumiwa kama nguvu za kutenda mema au kutumiwa vibaya ili kuendeleza au kutetea uovu. Kwa upande mmoja, wanaweza kuwa mawakala wa mabadiliko wenye manufaa wanaotumiwa kwa uwajibikaji na ustadi kwa manufaa ya wote. Kwa upande mwingine, tafsiri za juu juu na chini ya uwezo zinaweza kuzigeuza kuwa mitego hatari inayopotosha Wakristo na Wayahudi wenye nia njema na kuthibitisha dhamira finyu na hatari iliyopo katika mazingira ya jumla ya kitamaduni.

Katika uchunguzi muhimu wa umuhimu wa kimaadili wa sheria ya Agano la Kale kwa Wakristo, mwanachuoni mashuhuri wa Agano la Kale Gordon Wenham anaeleza kuwa sheria huwa ni maelewano ya kimatendo kati ya maadili ya mtunga sheria na kile kinachoweza kutekelezwa katika praksis. Sheria hazionyeshi kile kinachohitajika kwa jamii, achilia mbali kinachofaa. Wanatekeleza viwango vya chini zaidi na kuweka sakafu kwa tabia inayokubalika, sio dari ya kimaadili.

Nanukuu, kwamba hawafichui maadili ya watoa sheria bali mipaka ya uvumilivu wao. Maliza kunukuu. Kinyume chake, ningesema, kwamba ushairi wa Biblia, kutia ndani ushairi wa Kitabu cha Mithali, unaweza kutufikisha mbali zaidi.

Katika maneno na vishazi vyake maridadi na mawazo na mihemko yake yenye nguvu na changamoto za kimaadili, kwa kweli tunakutana ana kwa ana na ndoto na matumaini ya watu wa Mungu. Na uchukue muhtasari wa maadili ya Mungu kwa maisha yaliyotimizwa, yenye kusudi ambayo huchangia kikamilifu manufaa ya wote badala ya kuepuka tu kufanya jambo baya. Sasa nataka kuhamia kwenye kielelezo mahususi kutoka katika Kitabu cha Mithali.

Hii ni katika Sura ya 3, aya ya 9 hadi 10. Na huu ni ushairi kuhusu ustawi, eneo na mandhari katika Kitabu cha Mithali ambayo ni maarufu sana na ambayo nitarudi baadaye katika moja ya mihadhara ya baadaye katika mfululizo wetu. Lakini hapa sasa, maagizo haya mafupi katika Mithali 3, 9 hadi 10, ambayo mara nyingi yanahusishwa na mafundisho ya mafanikio katika mapokeo mengi ya Kikristo.

Imeandikwa hivi, Mheshimu Bwana kwa mali yako, na kwa malimbuko ya mazao yako yote. Ndipo ghala zako zitajazwa kwa wingi na mapipa yako yatafurika divai. Nitarudia tu ili kuiruhusu izame.

Mheshimu Bwana kwa mali yako, na kwa malimbuko ya mazao yako yote. Ndipo ghala zako zitajazwa kwa wingi na mapipa yako yatafurika divai. Aya hizi mbili, bila shaka, zimekuwa nguzo kuu ya mafanikio ya mahubiri ya aina ya injili kwa miaka mingi, hata miongo kadhaa.

Usomaji wa juu juu kwa kweli unapendekeza mawazo mawili yanayohusiana, moja ya jumla, nyingine maalum. Kwanza, mistari hii inaonekana kupendekeza kwamba utauwa huongoza moja kwa moja kwenye utajiri. Pili, wanaonekana kupendekeza kwamba utoaji wa matoleo ya ukarimu ya pesa kwa kazi ya kanisa au mashirika ya huduma ya Kikristo moja kwa moja husababisha ustawi, haswa thawabu za kifedha.

Katika mazoezi, hii mara nyingi husababisha wito kwa watu kutoa kile kinachoitwa zaka, sehemu ya kumi ya mapato yao ya kifedha. Mahubiri kama hayo huambatana kwa ukawaida na ahadi ambazo kwa uaminifu na kwa ukarimu, hata kutoa kwa dhabihu, kungewafanya watu walio maskini wafanikiwe. Hata hivyo, hivi kwa kweli sivyo aya hizi zinavyosema, kama nitajaribu kuonyesha kwa muda mfupi.

Badala yake, nataka kubishana, na natumai utaona hili katika dakika moja, kwamba aya hizi hazijashughulikiwa kwa watu maskini kiasi. Yanashughulikiwa haswa, moja kwa moja, na kwa uwazi, kwa watu matajiri. Kwa maana aya ya 10 inafafanua kwamba ghala zao, wingi, na mapipa yao, tena wingi, yatajazwa kupita uwezo.

Kwa hivyo, ni watu walio na uwezo mzuri tu ambao wana ghalani au vat yao wenyewe. Wale walio na ghala kadhaa na mashinikizo ni matajiri. Hii ina maana gani? Badala ya kutoa injili ya mafanikio kwa maskini, mistari hii inaunda injili ya kweli kwa matajiri.

Wale walio na mali nyingi, tayari wanamiliki ghala na viroba kadhaa ili tu kuhifadhi mapato yao ya kawaida, wanahimizwa kumtangukiza Mungu maishani mwao kwa kuwa wakarimu kwa wengine. Motisha ya mwelekeo kama huo na ukarimu hutolewa katika ahadi. Ghala zitajazwa hata kufurika, vyombo vya mvinyo kujaa hadi kupasuka.

Na ahadi hizi zinamaanisha matokeo chanya mawili yanayohusiana lakini tofauti. Matokeo ya kwanza ni kwamba utoaji wowote kwa kazi ya Mungu hautapunguza mali ya mtoaji, lakini utaiongeza. Ghala na mashinikizo hayatakuwa tupu wala nusu, yatajaa kabisa.

Kutoa hakutampunguza mtoaji. Matokeo ya pili ni kwamba utoaji huo, kinyume chake, humtajirisha mtoaji kwa kiwango cha ziada bila ziada. Ghala na mashimo hayatakuwa, samahani, kwa hivyo wacha nirudie tu, inaboresha mtoaji kwa kiwango cha ziada bila ziada.

Sio ghala zaidi na mapipa zaidi ya kujazwa na mahindi na divai zaidi yanayoahidiwa, lakini kufurika zaidi ya kiwango cha sasa cha ustawi. Labda niongeze tu katika hatua

hii, hii haimaanishi kuwa wafanyabiashara wajasiriamali hawapaswi kulenga kupanua biashara zao. Lakini uhakika ni upanuzi wa biashara sio mwisho yenyewe, lakini njia ya mwisho ili kufikia uwezo na fursa ya kuwa na ukarimu zaidi katika siku zijazo.

Sio juu ya kulimbikiza utajiri unaoonekana zaidi, lakini ni juu ya kuwezesha mtoaji kuwa mkarimu zaidi. Tafsiri ya kimawazo basi itaendelea na kuuliza swali, ikichochewa kwa ustadi na wingi huu wa ajabu. Je, mtoaji mkarimu anaweza kufanya nini na ziada hii ya bahati zaidi ya mahitaji yake halisi? Jibu la wazi, lililojengwa kwa ustadi katika muundo wa kishairi wa ushauri huu wa kustaajibisha ni hili.

Toa! Mheshimu Bwana nayo! Endelea na mzunguko mzuri wa ukarimu mwingi na kuzaa wingi wa ukarimu. Si kwa ajili ya kujitajirisha mwenyewe, bali kwa ajili ya ustawi wa moyo unaomtukuza Mungu kwa kuwatajirisha wengine. Kama tutakavyoona katika mihadhara inayofuata, ushairi wa Agano la Kale la Biblia ya Kiebrania una uwezo wa kusonga, kuponya, kutoa changamoto, na kubadilisha.

Katika ushairi huu pia tumeona mahitaji, kusoma ushairi kama huu kunahitaji ujuzi, mawazo, na hekima. Fadhila hizi za kufasiri haziji kwa urahisi. Wanahitaji bidii, bidii na uvumilivu.

Lakini matunda ya uwekezaji huo katika ujuzi wa ukalimani yatakuwa mengi na yenye manufaa. Wanaweza kuleta mabadiliko ya kweli na ya kudumu kwa ajili yetu na kwa manufaa ya wote. Labda nataka tu kuongeza jambo moja zaidi hapa.

Ninatoa mhadhara huu nikijaribu kuhakikisha kwamba wasikilizaji wetu wote wanafahamu kwamba hii ni muhimu kwa Wakristo na kwa Wayahudi katika ulimwengu wa kisasa. Lakini pia, bila shaka, kuwa mchungaji aliyewekwa rasmi katika Kanisa la Methodisti na kufundisha katika seminari ya Kikristo, pia ninazungumza kama mwanatheolojia wa Kikristo na msomi wa Kikristo. Na sasa nataka kuweka mengi ya yale ninayoshiriki katika mihadhara hii kuhusu Kitabu cha Mithali katika muktadha mkubwa wa kihemenetiki kuhusiana na jukumu gani Biblia ya Kiebrania, Biblia ya Kiebrania ya Kiyahudi, na Agano la Kale la Kikristo inatimiza kwa Wakristo wa kisasa leo.

Na kwa kiwango fulani, bila shaka, pia kwa waumini wa Kiyahudi wa leo. Na ninataka kuweka kauli hizi chini ya kichwa kwa kiasi fulani cha uchochezi na uchochezi wa makusudi, lakini pia aina ya kauli-in-shavu, aina ya taarifa nyepesi, ya ucheshi. Kwangu mimi, Agano la Kale ni Agano Jipya.

Ngoja niseme hivyo tena. Agano la Kale ni Agano Jipya. Namaanisha nini hapo? Naam, Agano Jipya liliandikwa kwa muda wa karibu miaka 100 na wale waliomjua Yesu mwenye mwili binafsi au ambao angalau walijua watu ambao walikuwa wamemjua Yesu kupitia uzoefu wa moja kwa moja.

Wote waliandika kutokana na mtazamo wa kurudi kwa Yesu karibu, kama inavyodokezwa katika Injili, kwa mfano, katika Mathayo 16, mstari wa 28, au Luka 9, mstari wa 27. Kwa mtazamo huu, lililo muhimu lilikuwa ni uhai ujao, umilele mbinguni. Kama Paulo anavyoiweka katika Wakolosai 3, mstari wa 2, yawekeneni nia zenu katika mambo yaliyo juu, na siyo yaliyo duniani, kwa maana mmekufa na uhai wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu.

Katika mwanga wa ufufuo, changamoto na fursa za maisha haya ya kidunia zilionekana kuwa za pembeni. Paulo tena, nayahesabu mateso ya wakati huu wa sasa kuwa si kitu kama ule utukufu utakaofunuliwa kwetu. Warumi 8, mstari wa 17.

Sehemu kubwa ya Agano Jipya, basi, iliandikwa ili kuwatayarisha wasomaji wake kwa ajili ya mbinguni. Mwongozo wa jinsi ya kuishi kwa uaminifu hapa na sasa ulikuwa wa pembeni, kwa maana hatuna mji wa kudumu, lakini tunautafuta mji ujao. Waebrania 13, mstari wa 14.

Sasa, kwa kutofautisha, Agano la Kale, Biblia ya Yesu na wanafunzi iliandikwa kwa muda wa karibu miaka 1,000. Iliandikwa na na kwa ajili ya jumuiya ya waumini ambao, kwa muda mwingi wa kuwepo kwao, walijumuisha wachache waliokuwa wamezingirwa na wapinzani wenye nguvu. Inaelezea hali ya juu na chini ya kasoro na ushindi wa watu kiroho na kimwili.

Inatoa taswira ya wazi ya mapambano na ushindi wa watu binafsi wasiohesabika, mashujaa wakuu, na mashujaa wa imani kupitia vizazi vingi. Inatoa nyimbo za furaha juu ya baraka za kimungu na maombolezo ya uchungu juu ya hukumu ya Mungu. Inatupatia mwangaza wa hisia na woga wa ndani kabisa, furaha kuu na utambuzi, na hekima isiyo kifani ya wanafikra wakuu kama waandishi wa Kitabu cha Mithali.

Kwa ufupi, Agano la Kale linaelezea maisha ya imani ya watu wa Mungu katika historia. Na hapa kuna umuhimu wake kwa imani ya kisasa ya Kikristo na praksis. Kanisa la Kikristo limekuwepo kwa karibu miaka 2,000.

Katika sehemu kubwa ya historia yake, imekuwa ni wachache waliotatizwa kama Israeli ya kale. Ingawa hii haijawa kweli kwa Uropa takriban 300 AD hadi 1900 AD na kwa Amerika Kaskazini kutoka karne ya 18 hadi siku ya leo, kwa hakika imekuwa kweli kwa sehemu kubwa ya ulimwengu kwa historia nyingi za Ukristo. Ni kweli kwa Ulaya Magharibi leo na bado ni kweli kwa sehemu nyingi za Afrika na Asia.

Kanisa limepitia ushindi wa ajabu na kushindwa kwa kutisha kama Israeli ya kale. Kanisa limeleta maendeleo makubwa kwa wanadamu kama Israeli ya kale. Kanisa limefanya dhambi kubwa kama Israeli ya kale.

Inashiriki na Uyahudi wa kisasa mojawapo ya hazina kuu za ubinadamu, Biblia ya Kiebrania, Agano la Kale, Agano Jipya. Kwa Kanisa, kama kwa Israeli ya kale na

Uyahudi wa kisasa, Agano la Kale na hasa ushairi wake ni msukumo kwa maisha yaliyoishi vizuri, kwa ajili ya kuishi katikati ya dhuluma na mateso, kwa unyenyekevu katikati ya kujitukuza kwa mwanadamu, na kwa maisha ya huduma kwa manufaa ya wote. Huyu ni Dk. Knute Heim katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali.

Hiki ni kipindi cha tano, mambo muhimu kutoka Mithali 1-9.